

VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U
KRIŽEVCIMA

Dr. VINKO ŽGANEC
(1890 -1976)

ETNOMUZIKOLOG I SKLADATELJ

Dragana Bohnec

ŽIVOT I DJELO VINKA ŽGANCA

Dr.Vinko Žganec ide u red onih istaknutih osobnosti u povijesti hrvatske znanosti i kulture, kojih je životni put samo na prvi pogled jednostavan.

Kao i u životu svake velike osobnosti i u njegovom je, uz rijeku svakodnevnog života tekla ponornica stvaralačke drame, jer put od Vratišinca do visoke državne nagrade (Avnojeve), put od vratišinečkog dječaka – koji je u život krenuo s kukuruznim kruhom u torbi i s tužnom hrvatskom popijevkom svojeg rodnog kraja u srcu – naprosto nije mogao biti stereotipnim. Već u đačkim godinama, nakon prelaska iz Varaždina u Zagreb - na zagrebačkoj gimnaziji i liceju - uz to što je izvrstan đak, ističe se i kao pjesnik, i kao prozaik, i kao glazbenik, pokazajući istodobno kao gimnazijalac i izvanredno živo zanimanje za sve ono što se zbivalo u njegovom okupiranom rodnom kraju pa se već tada javlja začuđujuće zrelim analizama društvenih i političkih prilika u Međimurju, što i danas sve one koji se s tim napisima susreću, fascinira. U mladim godinama kod dr. Žganca nailazimo i na interes za povijest - barem što se njegova zavičaja tiče –opću i kulturnu, te mnoge informacije iz povijesti Međimurja dugujemo upravo njemu. U tome je uvijek, kao uostalom i na drugim poljima svoje znanstvene djelatnosti pokazao veliki smisao za činjenicu. Mnoge teme koje je on otkrivao i počeo obrađivati prije gotovo jednog stoljeća, mora se priznati, naša hrvatska kultura i opća povijest nije niti do danas na nekim područjima u potpunosti riješila. Sudjelujući nakon Prvog svjetskog rata vrlo živo u cjelokupnom kulturnom i političkom životu Čakovca i Varaždina, Žganec kao intelektualac velikog potencijala pokazuje i zanimanje i za hrvatski književni jezik, kao i za njegova narječja, posebice za jezik kakvim treba pisati u novopokrenutim hrvatskim *Međimurskim novinama*. Žganec tih godina pokazuje interes i za toponomastiku, što vidimo po raspravi provedenoj

prigodom vraćanja autentičnih hrvatskih naziva međimurskim selima. Osim toga, bio je niz godina, posebice u svojem somborskom razdoblju pravnik, ali ne samo pravnik praktičar (odvjetnik), nego i pravnik teoretičar, ostavivši pravnoj znanosti i nekoliko pravnih knjiga. Po toj golemoj svestranosti, koja je i u znanstvenoj javnosti nedovoljno poznata, također ga možemo usporediti s nekim našim najvećim pojavama na području humanističkih znanosti, kao što su primjerice jedan Kukuljević ili jedan Jagić, a na području etnomuzikologije Kuhač. Naravno, nešto od nabrojanih aktivnosti – kao što je u kasnijim godinama i sam znao spomenuti - udaljavalo ga je od njegovih osnovnih znanstvenih interesa, što je i bilo uzrokom da i uslijed gotovo neiscrpive energije i nedostižnog radnog kapaciteta neke od svojih poslova za života i nije uspio u potpunosti završiti. Rođen u kraju koji su političke prilike neprestance kidale od matičnog naroda i matične zemlje, on je katkada preuzimao –kako i vidjesmo - i takve zadaće kakve u razvijenim kulturama obavljaju mnogi.

Vinko Žganec (Vratišinec, 22.1.1890.-Zagreb, 12.12.1976), etnomuzikolog i skladatelj, osnovnu školu polazi u rodnom mjestu Vratišincu u Međimurskoj županiji. Daljnje školovanje nastavlja u Varaždinu u poznatoj staroj varaždinskoj gimnaziji, koju su inače polazili tadašnji Hrvati iz Međimurja. Po završetku prvih triju razreda gimnazije odlazi u Zagreb, najprije na gornjogradsku gimnaziju, koju polazi od 4. do 6. razreda, a onda 7. i 8. završava u nadbiskupskom liceju. Kao siromašan i odličan đak stanuje u orfanotrofiju, ističući se već tada svestranom aktivnošću, osobito na polju književnosti, folkloristike i glazbe. Kao vrlo nadaren mladi intelektualac - o čemu najbolje govore njegovi feljtoni u *Hrvatstvu i Hrvatskom pravu* - pripadao je starčevićanskoj grupaciji hrvatske dačke mladeži, između ostalog i zbog pravaškog programa o cjelovitosti hrvatskih zemalja. Po završetku gimnazije studira Bogosloviju na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu koju završava 1914. Uz studij Bogoslovije intenzivno se bavi i glazbom. Završivši studij Bogoslovije, kraće vrijeme je kapelan, najprije u župi Sv. Petra u Zagrebu, a onda pri filijadi Sv. Ivana, također u Zagrebu, gdje

ostaje do studenoga 1917., kada je imenovan župnikom u Dekanovcu. Ravnateljem dekanovačke župe ostaje do 1921. Diplomiravši u međuvremenu i na Pravnom fakultetu u Zagrebu i stekavši doktorat prava, napušta svećeničko zvanje i prelazi na rad u Čakovec, u Povjereništvo za Međimurje ...Ima još mnoštvo tema po kojima se isticao Dr.Vinko Žganec ali za to bi trebalo puno više vremena da se pobliže objasne. Nadan se da sam Vam barem malo dočarala život jednog Međimurskog intelektualca...

Prva hrvatska pučka popijevka koju je dr.Žganec zabilježio u ljetu 1908.Pjevala ju je Roza Murković rođ.Žganec u Vratišincu 1892.

Pod nazivom:

Megla se kadi

**Megla se kadi,hajdina cvete.
Što bo tu hajdinu žel,
Da ga na njoj zrnja ne!
Mlada Aga žela bo,
Koja već devojka ne. Mlada...**

**Megla se kadi, hajdina cvete.
Što bu tu hajdinu mlatil,
Da ga na njoj zrnja ne!
Mladi Martin mlatil bo,
Koji je vec junak ne. Mladi...**

Samo na drugi dio melodije pjeva se daljnji tekst:

**Aga ide kre njega,
Veli, da ne za njega.
Daj joj nejlo za njega,
Ne bi išla kre njega.**

**Srebrna je žnorica ,
Kuju nosi Agica.
Išće lepši prsten zlat,
Koga nosi Tinek mlad.**

Dragana Bohnec